

Illustrerad förteckning över Lidingös dagfjärilar och bastardsvärmare

Sammanställd av Tomas Carlberg

Version: 2017-08-15

På Lidingö har 40 arter dagfjärilar och en bastardsvärmare med säkerhet påträffats fram till och med sommaren 2017. Det innebär att en tredjedel av landets dagfjärilar (ca 120 arter) har setts på ön. Fotografier – samtliga tagna på Lidingö – på de flesta arter presenteras i slutet av denna förteckning. Bra ställen att se dagfjärilar är t.ex. i dalgången utmed Tyktorpsvägen, Trolldalstippen, Långängsområdet, samt kring Gångsätra, Skärsätra, Kottla, Gråviken, Östra Ytringe och Elfvikslandet. Men dagfjärilar kan ses överallt på ön där det finns blommande växter, inte minst i villaträdgårdar.

Min känsla är att det 2017 finns betydligt färre dagfjärilar på Lidingö jämfört med 1970-talet, då jag som ung fältbiolog var road av dagfjärilar. Mönstret är detsamma i stora delar av övriga Sverige; antalet dagfjärilar minskar i takt med att deras livsmiljöer exploateras. Det går att hjälpa dagfjärilarna genom att se till att det finns rikligt med blommande nektarväxter. Naturskyddsföreningen m.fl. tillhandahåller tips om lämpliga växter man kan plantera i sin trädgård.

Rapportera dina fynd av dagfjärilar och andra intressanta organismgrupper på Artportalen! (www.artportalen.se)

Om du ser en ovanlig fjäril eller har frågor om öns fjärilsfauna kan jag nås på epost: Tomas.Carlberg@slu.se

Sexfläckig bastardsvärmare *Zygaena filipendulae*

Status: Noterad vid bl.a. Elfviks udde, Tyktorpsdälden, Ekholmsnäs och Långängen. Tämligen allmän. Sedd 30/6-27/7.

Flygtid: Slutet på juni till mitten av augusti.

Mindre tåtelsmygare *Thymelicus lineola*

Status: Allmän och spridd över hela ön. Fynd på Lidingö noterade i Artportalen 22/6-15/8.

Flygtid: Slutet på juni till och med augusti.

Ängssmygare *Ochlodes sylvanus*

Status: Allmän och spridd över hela ön. Fynd noterade i Artportalen 19/6-7/7.

Flygtid: Slutet på maj till mitten av augusti.

Makaonfjäril *Papilio machaon*

Ett fynd: 1 ex Långängssjön 5 juli 2014 (FL).

Status: Tillfälligt fynd. Lokalt allmän i Uppland, men ofta ses bara något enstaka ex vid varje lokal.

Flygtid: Juni till början av juli.

Aurorafjäril *Antocharis cardamines*

Status: Tämligen allmän och spridd över ön. Fynd noterade i Artportalen 1/5-24/6. Flest fynd görs i maj.

Flygtid: Början på maj till slutet av juni.

Hagtornsfjäril *Aporia crataegi*

Ett fynd: 1 ex ängen vid Fiskarudden, Elfvik 30 maj 2004 (FL).

Status: Tillfällig gäst. En sällsynt art i Uppland.

Flygtid: Juni och juli.

Kålfjäril *Pieris brassicae*

Status: Allmän och spridd över ön. Fynd noterade i Artportalen 5/5-13/9.

Flygtid: Början av maj till mitten av september.

Rovfjäril *Pieris rapae*

Status: Tämmligen allmän vissa år och spridd över ön. Fynd noterade i Artportalen 27/4-19/9.

Flygtid: Mitten av april till mitten av september.

Rapsfjäril *Pieris napi*

Status: Mycket allmän och spridd över ön. Fynd noterade i Artportalen 25/4-9/9.

Flygtid: Mitten av april till början av september.

Citronfjäril *Gonepteryx rhamni*

Status: Allmän och spridd över ön. Fynd noterade i Artportalen 8/3-24/6 och 21/7-25/9.

Flygtid: Normalt mitten av mars till augusti. Fynd i slutet av september görs ibland.

Svavelgul höfjäril *Colias palaeno*

Ett fynd: 1 hane Kyrkvägen 26, 25 juni 2016 (TC, JC).

Status: Tillfälligt fynd. Arten förekommer normalt på myrar, men kan vissa år uppträda var som helst, även i trädgårdar.

Flygtid: Mitten av juni till och med juli.

Mindre guldvinge *Lycaena phlaeas*

Status: Förekommer sparsamt men är spridd över ön. Noterad 24/5-21/6 och 24/7-17/9.

Flygtid: Mitten av maj till slutet av juni och mitten av juli till början av oktober.

Eldsnabbvinge *Thecla betulae*

Två fynd: 1 hona Annelundsvägen 7, 17 augusti 2007 (TC) och 1 hona invid grusstigen norr om Långängssjön 11 september 2009 (TC).

Status: Kan möjligen finnas en liten population på ön, men uppenbarligen är arten sällsynt här.

Flygtid: Början av juli till slutet av augusti.

Eksnabbvinge *Favonius quercus*

Fem fynd: 1 ex Ängsklockevägen, Gångsätra 16 juli 2006 (DB), 4 ex Hustegaholm 22 juli 2006 (TC), 1 ex Stockby motionsgård 10 augusti 2006 (TC), 2 ex Jaktstigen 28, 29/7-4/8 2009 (TC) och 1 ex öster om Stockby motionsgård 26/7 2013 (TC).

Status: Förekommer sparsamt på ön i anslutning till ekar. Sannolikt förbisedd.

Flygtid: Början av juli till slutet av augusti.

Grönsnabbvinge *Callophrys rubi*

Status: Tämmligen allmän och spridd över ön, ofta utmed stigar i skog eller i skogen. Fynd noterade i Artportalen 17/4-6/6 (samt ett udda fynd 13/7).

Flygtid: Slutet av april till mitten av juni.

Almsnabbvinge *Satyrrium w-album*

Två fynd: 1 ex Hustegaholm (allén nära kolonilotterna) 22 juli 2006 (TC) och 1 ex Dalgången, Ö. Gångsätra 17 juli 2013 (DB).

Status: Sannolikt mycket sällsynt på ön.

Flygtid: Slutet av juni till mitten av augusti.

Tostebåvinge *Celastrina argiolus*

Status: Förekommer sparsamt på Lidingö, spridd över ön. Noterad 14/4-21/5 (TC, HG, FL, OP m.fl.) samt 1 ex Stockbysjön 6 september 2012 (DB).

Flygtid: Mitten av april till slutet av juni och mitten av juli till slutet av augusti.

Hedblåvinge *Plebejus idas*

Ett fynd: 1 ex Klarbärsvägen 24 juli 2017 (foto finns i Artportalen) (OP).

Status: Möjligen förbisedd, eller mycket sällsynt på ön.

Flygtid: Slutet av juni till början av augusti.

Ljungblåvinge *Plebejus argus*

Ett fynd: 1 ex Ängsklockevägen 9 augusti 2008 (DB), och troligen 1 ex Klarbärsvägen 7 augusti 2016 (foto finns i Artportalen) (OP).

Status: Möjligen förbisedd, eller mycket sällsynt på ön.

Flygtid: Mitten av juni till och med hela augusti.

Puktörneblåvinge *Polyommatus icarus*

Status: Tämligen allmän och spridd på ön. Noterad 18/6-24/8.

Flygtid: Slutet av maj till början av september.

Ängsblåvinge *Cyaniris semiargus*

Ett fynd: 1 ex Gångsätra, Dalgången 19 juni 2012 (DB).

Status: Möjligen förbisedd, eller mycket sällsynt på ön.

Flygtid: Början av juni till slutet av juli.

Silverstreckad pärlemorfjäril *Argynnis paphia*

Status: Tämligen allmän och spridd över ön. Noterad 7/7-20/8.

Flygtid: Juli och augusti.

Ängspärlemorfjäril *Argynnis aglaja*

Status: Förekommer sparsamt på ön. Noterad vid Rudalid, Långängen, Golfkärret och Tyktorpsdälden (TC). Sedd 26/6-3/8.

Flygtid: Slutet av juni till slutet av augusti.

Skogspärlemorfjäril *Argynnis adippe*

Tre fynd: 1 ex Långängen 31 juli 2006 (TC), 3 Finedalsv., Gångsätra 24 juli och 4 augusti 2013 (DB).

Status: Osäker status på ön. Noggrannare observationer och rapporter önskvärda.

Flygtid: Början av juli till augusti.

Storfläckig pärlemorfjäril *Issoria lathonia*

Tre fynd: 1 ex nordvästra delen av Gråviken 25 juli 2005 (TC), 1 ex Tyktorpsdälden 27 juli och 1 augusti 2016 samt 1 ex Tyktorpsdälden 27 juli 2017 (TC).

Status: Förekommer sparsamt på ön. Arten är likt amiral och tistelfjäril m.fl. en flyttande fjäril.
Flygtid: Början av maj till mitten av juni och slutet av juli till augusti.

Älggräspärlemorfjäril *Brenthis ino*

Fyra fynd: 2 ex Rudalid, Hustegaholm 3 augusti 2005 (TC), 1 ex Stockbysjön 26 juni 2006 (TC), 2 ex Långängen 26 juni 2007 (TC) och 2 ex Tyktorpsdälden 8 juli 2016 (TC).

Status: Förekommer sparsamt på ön.

Flygtid: Slutet av juni till mitten av augusti.

Amiral *Vanessa atalanta*

Status: Enstaka, och ibland flera, exemplar noteras årligen på Lidingö. I Artportalen finns bara 16 fynd rapporterade, men arten har setts betydligt oftare, och här kan vi vara säkra på att arten är under-rapporterad. Noterad 20/4-26/9. Arten är likt tistelfjäril, kålfjäril, storfläckig pärlemorfjäril m.fl. en flyttande fjäril. Under eftersommaren ses ofta fräscha individer av amiral, dessa har då kläckts i Sverige.

Flygtid: Slutet av maj till mitten av oktober.

Tistelfjäril *Cynthia cardui*

Status: I Artportalen finns 8 fynd 17/5–19/8 (TC m.fl.), bl.a. från Kyrkvägen, Ekholmsnäsbacken, Käppala, Jaktstigen och Långängen. Tistelfjärilen är en migrant som uppträder i varierande antal år från år. Vårfynd kan ske av flyttande individer i samband med gynnsamma vindar från sydost eller sydväst.

Flygtid: Juni till september, men fynd i maj är inte ovanliga.

Påfågelöga *Inachis io*

Status: Allmän med observationer från stora delar av ön. Noterad 2/4-24/8, samt ett mycket sent fynd 8/10-06 (DB). Bland annat räknades minst 100 ex i Tyktorpsdälden 27 juli 2016 (TC). Stor variation mellan olika år; t.ex. mycket fåtalig sommaren 2017.

Flygtid: April till mitten av september.

Nässelfjäril *Aglais urticae*

Status: Allmän och spridd över hela ön. Noterad 8/3-24/8.

Flygtid: Mitten av mars till slutet av september.

Vinbärsfuks *Polygonia c-album*

Status: Sparsamt men regelbundet förekommande, spridd över ön. Noterad 11/4-31/8.

Flygtid: Början av april till september.

Videfuks *Nymphalis xanthomelas*

Sex fynd: 1 ex Trolldalstippen 20 april 2013 (TC, TZ) och 2 ex Ekholmsnäsbacken senare samma dag (CJM), 1 ex Långängskärret 8 maj 2013 (ST) och 1 ex Gråviken samma dag (TC), 1 ex väster om Långängssjön 9 mars 2014 och 1 ex Södergarn 8 mars 2015.

Status: Före 2012 var videfuks en mycket ovanlig art i Sverige. De videfuksar som observerades på ön våren 2013 hade övervintrat och kommit in till landet i samband med en omfattande invasion sommaren 2012.

Sorgmantel *Nymphalis antiopa*

Status: Sparsamt förekommande, men ses årligen. Noterad 3/4-29/5 och 31/7-24/8. Udda fynd: 1 ex Killinge 17 oktober 1976 (DB).

Flygtid: Slutet av mars till maj och mitten av juli till september.

Aspfjäril *Limenitis populi*

Sex fynd: 1 ex Inre Kyrkviken 1995, fyndet publicerat i Lidingö Tidning (BS), 1 ex Gråviken 29 juni 2009 (SC), 2 ex skogen invid Tyktorpsvägen, Sticklinge 11 juni 2011 (MFS), 1 ex Källvägen 2015 (PL), 1 ex Klarbärsvägen 6 juli 2016 (OP) och 1 ex Fågelöuddevägen, NV Fredriksborg 7 juli 2016 (TC).

Status: Sex fynd väl spridda över ön indikerar att arten har en liten men etablerad population på ön.

Flygtid: Mitten av juni till slutet av juli.

Kvickgräsfjäril *Pararge aegeria*

Två fynd: 1 ex Grönstaskogen, ca 500 m in på Lidingöloppsspåret räknat från parkeringen vid Grönsta, 18 juni 2005 (TC) och 1 ex Karins mosse 25 maj 2014 (TC).

Status: Sannolikt mycket sparsamt förekommande i välmående skogsområden på norra ön.

Flygtid: Slutet av maj till juni, och mitten av juli till slutet av augusti.

Svingelgräsfjäril *Lasiommata megera*

Ett fynd: 1 ex på vädd Klarbärsvägen 3 och 7 augusti 2016 (foto finns i Artportalen) (OP).

Status: Sällsynt och sannolikt en nyinvandrad art på ön.

Flygtid: Mitten av maj till mitten av juni och mitten av juli till september.

Vitgräsfjäril *Lasiommata maera*

Ett fynd: 1 ex Högberga gård 31 juli 2010 (TP).

Status: Möjligen en bofast art på ön.

Flygtid: Mitten av juni till början av augusti.

Pärlgräsfjäril *Coenonympha arcania*

Status: Verkar vara tämligen allmän i lämpliga miljöer och spridd över ön. Noterad 12/6-17/7.

Flygtid: Mitten av juni till slutet av juli.

Kamgräsfjäril *Coenonympha pamphilus*

Status: Tämligen allmän och spridd över ön. Noterad 21/5-24/8.

Flygtid: Slutet på maj till och med augusti.

Luktgräsfjäril *Aphantopus hyperantus*

Status: Mycket allmän och spridd över hela ön. Tillsammans med rapsfjäril den vanligaste dagfjärilen på Lidingö.

Flygtid: Mitten av juni till mitten av augusti.

Sandgräsfjäril *Hipparchia semele*

Status: Har en liten men stabil population på lämpliga lokaler. Noterad vid flera tillfällen åren 2005-2017: vid Elfvik, Gåshaga, Långängen, Kappstas klippstrand, Brevik-Högberga kraftledningsgata, Högberga gård, Trolldalstippen, Jaktstigen, Tyktorpsdälden och Kyrkvägen/Bredablicksvägen.

Noterad 8/7-29/8. Högsta notering 10 ex Trolldalstippen 29 juli 2017 (TC).

Flygtid: Juli till mitten av september.

Observatörer:

DB = Dietmar Borisch, TC = Tomas Carlberg, JC = Johan Carlberg, SC=Stefan Claussen, MFS = Margareta Friman-Scharin, HG=Henry Gudmundson, FL = Folke K Larsson, PL = Peter Lundberg, CJM = Carl-Johan Mannheim, OP = Ole Paus, TP = Torbjörn Persson, BS = Bruno Sundin, ST = Sune Thorstensson, TZ = Torun Zachrisson

Sexfläckig bastardsvärmare (nära Trolldalstippen). Foto: Tomas Carlberg

Mindre tätelsmygare (Rudalid). Foto: Tomas Carlberg

Ängssmygare (Rudalid). Foto: TC

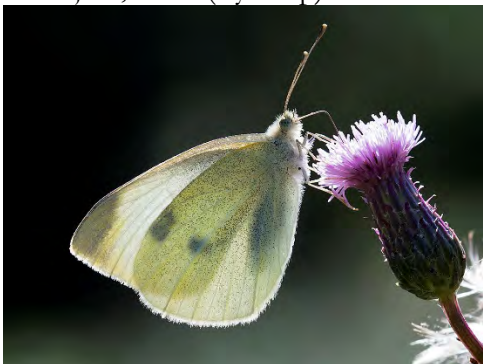
Aurorafjäril, hane (Rudalid). Foto: TC

Kålfjäril, hona (Tyktoorp). Foto: TC

Rovfjäril, hona (Tyktoorp). Foton: TC

Rapsfjäril (inre Kyrkviken). Foto: TC

Citronfjäril, hane (Tyktorpsdälden). Foto: TC

Svavelgul höfjäril, hane (ovan, Kyrkvägen 26) och mindre guldvinge (Tyktorp). Foton: TC

Eksnabbvinge (Jaktstigen). Foto: TC

Grönsnabbvinge (Rudalid). Foto: TC

Tostebåvinge. Foto: TC

Puktörneblåvinge, hane ovan t.v., undersida (t.h.) och hona (nedan). Foton: TC

Silverstreckad pärlemorfjäril (nära Trolldalstippen). Foton: TC

Ängspärlemorfjäril (nära Trolldalstippen). Foton: TC

Amiral. Foton: TC

Tistelfjäril (Kyrkvägen 26). Foto: TC

Påfågelöga (Trolldalstippen). Foto: TC

Nässelfjäril (Tykatorpsdälden). Foto: TC

Videfuks (Södergarn i mars 2015). Foto: TC

Pärlgräsfjäril (inre Kyrkviken). Foto: TC

Luktgräsfjäril (Skärsättradalen). Foto: TC

Sandgräsfjäril (Trolldalstippen). Foto: Johan Carlberg

Sandgräsfjäril (Kappsta). Foto: TC